

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא צח.

עין משפט נר מצוה

נז א ב ג מ"ו פ"ו מהל'
מילה הלכה ו סמנ
לאון קע עוש"ט מ"מ ס'
לל ספיקי:
נח ד מ"ו עס הל' ג
טושי"ע עס ספיקי ה:
נח ה ז מ"ו עס טושי"ע
עס ספיקי ו:
ח ה ט י מ"ו עס הל' ה
טושי"ע עס ספיקי ח:
כא כ ל מ"ו עס טושי"ע
עס ספיקי ט:

רבינו גרשום

לא שנו. דאין המוכר
באחריות היינו כשדרכו
בקנין דלוקח. אבל אם
עיינו בכליו דמוכר לימא
ליה לוקח הא חמור: אפי'
כי איתיה בקנינים דמוכר
אמאי מצי למימר ליה
לוקח הא חמור הא קנקן
לימא ליה המוכר לא
איבעי לך לשהוייה
ברשותך אלא היה לך
ליקחנה ולמכור לאלתר
משום דכל שעמא מחמיין
ראמאי מצי לוקח למימר
לי' את חמורא כו': הכא
במאי עסקינן דאמר לי'
לוקח למקפה. בעינא ולא
לובוני הדשחא לא מצי
למימר ליה לא איבעי לך
לשהוייה: ומקשי' מאי
רוחקיה דר' יוסי לאוקמי
כו' לוקמי בקנינים דמוכר
ודלא אמר לו למקפה
ולימא הכי לא שנו דאינו
חייב באחריותו אלא
בקנין דמוכר הואיל דלא
א"ל למקפה דמצי למימר
ליה [לא] איבעי לך
לשהוייה: אמר רבא משום
הכי אוקמוהו למתני' הכי
בקנינים דלוקח וכו' משום
דסיפא דמתני' כו': אלא
שימ'. דמשום הכי לא מצי
למימר הכי דאמר הלוקח
למקפה קא בעינא ליה
והיכא דמפרש לסיפא
מפרשי' נמי רישא. והא
דקתי' ר' יוסי ב"ד חנינא
דבקנינים דמוכר מצי אמר
ליה הא חמורך והא קנקן
והיוב המוכר באחריות
ולגינא דר' חייא: אף כי
היין בוגד. לו לאדם
שמתיהורא ואינו מתנאה
בשום טובה ומחמיין היין
לו הואיל (ל' דלקח) אינו
חייב המוכר באחריותו: כל
בנוה שלו. בביתו: כל
המתנאה. בטלית של ת"ח
לא בטלית משך קאמר
משום שחבל חייבין
בציצית אלא שחורך בסודר
על ראשו כעין שהיו
רגילים לעשות תלמידי
הכמסים וסודר אסור לפרוש
כי אם לת"ח וקרא שמו
סודר על שמו [של] ת"ח
בכתמי סוד' לו ליראי: לא
יגיה ולא יבא לנהו קישו:
אדעתא לסבויה. שקנאה
על דעת למכורה בביתו
על יד על יד התקן
החבתיים שהחמיצ' קודם
מכירת' למחצית או
לשלישית דינא הוא
דמקבל ליה המוכר: דלא
שני בבירוייהו. שלא
עשאה סמוך לשפירים:
אבל אי מצי לובונה מקמי
הכי ולא זבנה בודאי
באחריות' החמיצה ולא
לפרוותא
דוולשפט. לאותו מקום
שהיין ביקר וול מכויל
שוויין שיהיה נגמר בול
שפט כשעה שקיבלה דינא
הוא דמקבל לה מיניה
דמשום דאההיא דעתא
קובל מינה דאי זבין זבין
ואי לא ליהודיה ליה:
איבעיא להו הוה חלא.
ברשות חנוני: מאי מקבל
או לא מקבל: ואמר לי'.
דלא מקבל ליה כדו' חייא
ב"ר יוסף דאמר לעיל
חמרא מולא דברא גרים
והחנוני גורם ולא מקבל

מבושם עד עצרת. קשה לרשב"א דהא בקנינים ללוקח איירי
מתניתין ולימא ליה קנקן גרים ולרב חייא בר יוסף
לימא ליה מולך גרם יש לומר דודאי אם נמנא חומץ מני אמר ליה
הכי אבל הכא לא איירי בהכי אלא אשמועינן לרביך ליתן לו יין
הראוי להקיים עד העצרת:

האי מאי דובין חביתא דחמרא
אדעתא לסבויה. פי' א (רש"י)
דאין החנוניי אלא שליח בעלמא
ואין נראה לר"י דאם כן לא הוה
ליה למימר זבין ועוד דאם כן מגופה
מילמא דרבה לא שמעינן שום חידוש
דהא דקאמר לא אמרן אין נראה
שיהא זה מדברי רבא אלא גמרא
דזבין מכר גמור ואדעתא דהכי זבנה
שימכרנו בחנות ודמי לז"ל למקפה
דזעי שיתקיים כדי מקפה והכי נמי
זעינא שיתקיים כדי סיבויה ומיהו
קשה לנישנא דלמך כמון מעובדא
דקביל חמרא מחציה אדעתא
דנמטאה אפרוותא דוול שפט חלא
לא כרב חייא בר יוסף השתא התם
דלא זבניה לגמרי מני אמר ליה
מולך גרם כ"ש הכא דהוה מכר
גמור וי"ל דהיא לישנא מוקי הך
מילמא דרבה צידוע שיינו ממחין ואפי'
הכי דוקא אדעתא דסבויה הא לאו
הכי מני א"ל לא איבעי ליה לשהוי:
רבי

הכא ולא יגוה וכתוב התם ²א' נזה קדשך אמר רבא ³האי מאן דובין ליה חביתא
דחמרא לחנונא אדעתא לסבויה ורקיה אפלגא או אתילתא דינא הוא דמקבל
לה מיניה ⁴ולא אמרן אלא דלא שני בברוא אבל שני בברוא לא ולא אמרן
אלא דלא מטא יומא דשוקא אבל מטא יומא דשוקא לא ואמר רבא ⁵האי מאן
דקביל חמרא אדעתא דממטי ליה לפרוותא ⁶דוול שפט ואדמטי התם ול דינא
הוא דמקבל ליה איבעיא להו הוה חלא מאי אמר ליה רב הלל לרב אישי כי
הואן בי רב כהנא אמר לן חלא לא ודלא כר' יוסי בר' חנינא ואיכא דאמרי
⁷אפילו חלא נמי מקבל כמאן כר' יוסי בר' חנינא: ישן משל אשתך כו':

תנא

קנקנים דמוכר קמני מתניתין דאין מוכר חייב באחריותו משום דלא איבעי ליה לשהוי:
אמאי הוה ליה מקח טעות: לימא ליה לא איבעי לך לשהוי. דהא רובא לאו לשהוי זבני: אלא לאו שמע מינה דאמר ליה
למקפה. והי' לרישא טעמא דרישא פטור מוכר דאיכא למימר דלוקח גרמו וצסיפא חייב הואיל ידוע שיינו רגיל
להחמיין כל שנה: ופליגא. הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנינים דלוקח ולא דמוכר משום דמני א"ל הא חמורך והא קנקן: דרב חייא
בר יוסף. דאיכו מוקי לה נמי בקנינים דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה כדמוכר סיפא אפי' הכי מוכר פטור דלא מני אמר ליה הא חמורך והא
קנקן דלאו קנקנים דמוכר גרמו אלא מולא דלוקח שהוא צעליו של יין גרים: שנאמר ואף כי היין בוגד. זבדא למה משום דגבר יהיר וגו'
גאוזו של אדם שגמים דעתו זבדא שאין צו גרם שהיין בוגד צו דסבורין שהוא יין ונמלא חומץ מדה כנגד מדה. ומיהו סיפא מין דלמך ליה
למקפה ולא מני אמר ליה לא איבעי לך לשהוי ולא מני למימר ליה מולך גרם מאחר שהדבר ידוע שיינו ממחין הלכך חייב מוכר: ⁸אינינא
ביהיה. אשמו: לא מיקבל. שמצוה אומו: כל המהפאה בטלית של תלמידי חכמים. דעביד כדאמרן בחזקת הבתים (לעיל דף ק"ז): טלית של
תלמידי חכמים כיצד כל שאין חלוקה נראה מתחתיו טפה ונזיעותא ימירתה הוא וגסות הוא למי שאינו תלמיד חכם: ⁹האי מאן דמוזין ליה חסיפא
דחמרא לחנוני וכו'. מוכר חבית שלו לחנוני כדי למכור את היין בחנותו וישתכר החנוני קאת ובעל חבית לא יקבל מעותיו אלא לאחר שיקבל
החנוני מן הלוקחין וחמרא ברשותא דמריה קאי ואין החנוניי אלא שליח בעלמא ליעול שכר טרחו. והלכך אם החמין פלגנא או אתילתא דדנא
קודם שמכר כולו: דינא הוא דמקבל. בעל חבית כל ההפסד וכגון שלא פשע שליח דהיינו חנוניי מנידי בשליחותו דמפרש ואזיל. ואף כי
היין בוגד ליכא למימר גבי חנוניי דהא אין לו חלק צו וגם לא הקנקן שלו הוא ואכתי ברשות מריה קמא איתיה: ולא אמרן. דהפסיד
בעל חבית: אלא דלא שני. לוקח זבדא לעשות נקב אחר בחבית אבל שני איכא למימר דהוא גרים: דלא מטא יומא דשוקא. ולא
נמעלל חנוניי בעל חבית: האי מאן דקביל חמרא מחציה. שכל המכיר שכתב והקביל משום דא"ל לוקח חלא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה
והריחו יחלוקו. וכל מקבלי ממון למחצית שכר הוה מפסיד ונפקד קרובים לשכר והפסיד להרי הוא באחריות שניהם להפסיד כמו לשכר
כדאמרן (ב"מ דף ק"ד): הך עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון ואם הוקיר או הול או נגנז או נאבד לשניהם נאבד והוול. אבל אמר לו בעל
היין למקבל אפי' אם הוקיר לא יחא לך רשות למכרו זכאן אלא זיל ואמטייה למלכות אחרת אפרוותא דוול שפט שבאותו מקום היו מוכרים
יין ציורק וקודם שהגיע לשם זל היין בכל המקומות ופחת מכדי דמים שקיבלו: דינא הוא דמקבל. בעל היין את כל הוול דכיון
דאפילו אם הוקיר מיד לא היה לו רשות למכרו עד שמיגע לפרוותא דוול שפט לעיני זולא נמי ברשותא דבעל היין קאי. ומיהו לגבי
הגיבה ואבידה ברשותיה דמקבל נמי קאי וכן אם נעשה חומץ כדלקמן שהרי באחריותו הוא וקרינא ביה אף כי היין בוגד דמולא
דמרייהו גרים שבאחריות שניהן הוא עומד ושניהן צעליו של יין: ¹⁰ופשע דלא אמטייה לא גרסינן: הוה חלא. מקמיה דאמטייה להתם
מני מי מקבל בעל היין כל ההפסד בעל אפילו גבי מכירה גמורה מוכר משום דא"ל לוקח חלא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה
למקפה דלא מני אמר ליה מוכר לא איבעי לך לשהוי וכל שכן הכא דלא מוכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרוותא דוול שפט
שזוה להשהות דמני אמר ליה מקבל הא חמורך והא קנקן כר' יוסי בר' חנינא או דלמא לא מקבל כל ההפסד אלא פלגא דמני
אמר ליה מולך נמי גרם שבאחריות שנינו עומד והיין בוגד קרינא ביה כרב חייא בר יוסף: חלא לא. כלומר לא מקבל בעל היין כל
ההפסד ואע"ג דכמאן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהוי משום דמול שני הצעלים גורם: ודלא כר' יוסי בר' חנינא. דמוקי למתניתין
בקנינים דלוקח אבל בקנינים דמוכר סביירא ליה דאמר ליה לוקח הא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה למקפה והכא נמי כיון
דא"ל זיל אמטייה כו' הרי זיה לו להשהות. ונראה צעני דלית להלכתא כר' יוסי בר' חנינא אלא כרב חייא בר יוסף דמונא דגבדא גרים
אלא אם כן ידוע שיינו ממחין דאמר ליה למקפה דהא שמואל קאי כותיה ואמרן לעיל [נ"ו]: עבד רב יוסף עובדא בחמרא כותיה דשמואל:

מבושם עד עצרת. קשה לרשב"א דהא בקנינים ללוקח איירי
מתניתין ולימא ליה קנקן גרים ולרב חייא בר יוסף
לימא ליה מולך גרם יש לומר דודאי אם נמנא חומץ מני אמר ליה
הכי אבל הכא לא איירי בהכי אלא אשמועינן לרביך ליתן לו יין
הראוי להקיים עד העצרת:

האי מאי דובין חביתא דחמרא
אדעתא לסבויה. פי' א (רש"י)
דאין החנוניי אלא שליח בעלמא
ואין נראה לר"י דאם כן לא הוה
ליה למימר זבין ועוד דאם כן מגופה
מילמא דרבה לא שמעינן שום חידוש
דהא דקאמר לא אמרן אין נראה
שיהא זה מדברי רבא אלא גמרא
דזבין מכר גמור ואדעתא דהכי זבנה
שימכרנו בחנות ודמי לז"ל למקפה
דזעי שיתקיים כדי מקפה והכי נמי
זעינא שיתקיים כדי סיבויה ומיהו
קשה לנישנא דלמך כמון מעובדא
דקביל חמרא מחציה אדעתא
דנמטאה אפרוותא דוול שפט חלא
לא כרב חייא בר יוסף השתא התם
דלא זבניה לגמרי מני אמר ליה
מולך גרם כ"ש הכא דהוה מכר
גמור וי"ל דהיא לישנא מוקי הך
מילמא דרבה צידוע שיינו ממחין ואפי'
הכי דוקא אדעתא דסבויה הא לאו
הכי מני א"ל לא איבעי ליה לשהוי:
רבי

הכא ולא יגוה וכתוב התם ²א' נזה קדשך אמר רבא ³האי מאן דובין ליה חביתא
דחמרא לחנונא אדעתא לסבויה ורקיה אפלגא או אתילתא דינא הוא דמקבל
לה מיניה ⁴ולא אמרן אלא דלא שני בברוא אבל שני בברוא לא ולא אמרן
אלא דלא מטא יומא דשוקא אבל מטא יומא דשוקא לא ואמר רבא ⁵האי מאן
דקביל חמרא אדעתא דממטי ליה לפרוותא ⁶דוול שפט ואדמטי התם ול דינא
הוא דמקבל ליה איבעיא להו הוה חלא מאי אמר ליה רב הלל לרב אישי כי
הואן בי רב כהנא אמר לן חלא לא ודלא כר' יוסי בר' חנינא ואיכא דאמרי
⁷אפילו חלא נמי מקבל כמאן כר' יוסי בר' חנינא: ישן משל אשתך כו':

קנקנים דמוכר קמני מתניתין דאין מוכר חייב באחריותו משום דלא איבעי ליה לשהוי:
אמאי הוה ליה מקח טעות: לימא ליה לא איבעי לך לשהוי. דהא רובא לאו לשהוי זבני: אלא לאו שמע מינה דאמר ליה
למקפה. והי' לרישא טעמא דרישא פטור מוכר דאיכא למימר דלוקח גרמו וצסיפא חייב הואיל ידוע שיינו רגיל
להחמיין כל שנה: ופליגא. הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנינים דלוקח ולא דמוכר משום דמני א"ל הא חמורך והא קנקן: דרב חייא
בר יוסף. דאיכו מוקי לה נמי בקנינים דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה כדמוכר סיפא אפי' הכי מוכר פטור דלא מני אמר ליה הא חמורך והא
קנקן דלאו קנקנים דמוכר גרמו אלא מולא דלוקח שהוא צעליו של יין גרים: שנאמר ואף כי היין בוגד. זבדא למה משום דגבר יהיר וגו'
גאוזו של אדם שגמים דעתו זבדא שאין צו גרם שהיין בוגד צו דסבורין שהוא יין ונמלא חומץ מדה כנגד מדה. ומיהו סיפא מין דלמך ליה
למקפה ולא מני אמר ליה לא איבעי לך לשהוי ולא מני למימר ליה מולך גרם מאחר שהדבר ידוע שיינו ממחין הלכך חייב מוכר: ⁸אינינא
ביהיה. אשמו: לא מיקבל. שמצוה אומו: כל המהפאה בטלית של תלמידי חכמים. דעביד כדאמרן בחזקת הבתים (לעיל דף ק"ז): טלית של
תלמידי חכמים כיצד כל שאין חלוקה נראה מתחתיו טפה ונזיעותא ימירתה הוא וגסות הוא למי שאינו תלמיד חכם: ⁹האי מאן דמוזין ליה חסיפא
דחמרא לחנוני וכו'. מוכר חבית שלו לחנוני כדי למכור את היין בחנותו וישתכר החנוני קאת ובעל חבית לא יקבל מעותיו אלא לאחר שיקבל
החנוני מן הלוקחין וחמרא ברשותא דמריה קאי ואין החנוניי אלא שליח בעלמא ליעול שכר טרחו. והלכך אם החמין פלגנא או אתילתא דדנא
קודם שמכר כולו: דינא הוא דמקבל. בעל חבית כל ההפסד וכגון שלא פשע שליח דהיינו חנוניי מנידי בשליחותו דמפרש ואזיל. ואף כי
היין בוגד ליכא למימר גבי חנוניי דהא אין לו חלק צו וגם לא הקנקן שלו הוא ואכתי ברשות מריה קמא איתיה: ולא אמרן. דהפסיד
בעל חבית: אלא דלא שני. לוקח זבדא לעשות נקב אחר בחבית אבל שני איכא למימר דהוא גרים: דלא מטא יומא דשוקא. ולא
נמעלל חנוניי בעל חבית: האי מאן דקביל חמרא מחציה. שכל המכיר שכתב והקביל משום דא"ל לוקח חלא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה
והריחו יחלוקו. וכל מקבלי ממון למחצית שכר הוה מפסיד ונפקד קרובים לשכר והפסיד להרי הוא באחריות שניהם להפסיד כמו לשכר
כדאמרן (ב"מ דף ק"ד): הך עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון ואם הוקיר או הול או נגנז או נאבד לשניהם נאבד והוול. אבל אמר לו בעל
היין למקבל אפי' אם הוקיר לא יחא לך רשות למכרו זכאן אלא זיל ואמטייה למלכות אחרת אפרוותא דוול שפט שבאותו מקום היו מוכרים
יין ציורק וקודם שהגיע לשם זל היין בכל המקומות ופחת מכדי דמים שקיבלו: דינא הוא דמקבל. בעל היין את כל הוול דכיון
דאפילו אם הוקיר מיד לא היה לו רשות למכרו עד שמיגע לפרוותא דוול שפט לעיני זולא נמי ברשותא דבעל היין קאי. ומיהו לגבי
הגיבה ואבידה ברשותיה דמקבל נמי קאי וכן אם נעשה חומץ כדלקמן שהרי באחריותו הוא וקרינא ביה אף כי היין בוגד דמולא
דמרייהו גרים שבאחריות שניהן הוא עומד ושניהן צעליו של יין: ¹⁰ופשע דלא אמטייה לא גרסינן: הוה חלא. מקמיה דאמטייה להתם
מני מי מקבל בעל היין כל ההפסד בעל אפילו גבי מכירה גמורה מוכר משום דא"ל לוקח חלא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה
למקפה דלא מני אמר ליה מוכר לא איבעי לך לשהוי וכל שכן הכא דלא מוכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרוותא דוול שפט
שזוה להשהות דמני אמר ליה מקבל הא חמורך והא קנקן כר' יוסי בר' חנינא או דלמא לא מקבל כל ההפסד אלא פלגא דמני
אמר ליה מולך נמי גרם שבאחריות שנינו עומד והיין בוגד קרינא ביה כרב חייא בר יוסף: חלא לא. כלומר לא מקבל בעל היין כל
ההפסד ואע"ג דכמאן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהוי משום דמול שני הצעלים גורם: ודלא כר' יוסי בר' חנינא. דמוקי למתניתין
בקנינים דלוקח אבל בקנינים דמוכר סביירא ליה דאמר ליה לוקח הא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה למקפה והכא נמי כיון
דא"ל זיל אמטייה כו' הרי זיה לו להשהות. ונראה צעני דלית להלכתא כר' יוסי בר' חנינא אלא כרב חייא בר יוסף דמונא דגבדא גרים
אלא אם כן ידוע שיינו ממחין דאמר ליה למקפה דהא שמואל קאי כותיה ואמרן לעיל [נ"ו]: עבד רב יוסף עובדא בחמרא כותיה דשמואל:

מבושם עד עצרת. קשה לרשב"א דהא בקנינים ללוקח איירי
מתניתין ולימא ליה קנקן גרים ולרב חייא בר יוסף
לימא ליה מולך גרם יש לומר דודאי אם נמנא חומץ מני אמר ליה
הכי אבל הכא לא איירי בהכי אלא אשמועינן לרביך ליתן לו יין
הראוי להקיים עד העצרת:

האי מאי דובין חביתא דחמרא
אדעתא לסבויה. פי' א (רש"י)
דאין החנוניי אלא שליח בעלמא
ואין נראה לר"י דאם כן לא הוה
ליה למימר זבין ועוד דאם כן מגופה
מילמא דרבה לא שמעינן שום חידוש
דהא דקאמר לא אמרן אין נראה
שיהא זה מדברי רבא אלא גמרא
דזבין מכר גמור ואדעתא דהכי זבנה
שימכרנו בחנות ודמי לז"ל למקפה
דזעי שיתקיים כדי מקפה והכי נמי
זעינא שיתקיים כדי סיבויה ומיהו
קשה לנישנא דלמך כמון מעובדא
דקביל חמרא מחציה אדעתא
דנמטאה אפרוותא דוול שפט חלא
לא כרב חייא בר יוסף השתא התם
דלא זבניה לגמרי מני אמר ליה
מולך גרם כ"ש הכא דהוה מכר
גמור וי"ל דהיא לישנא מוקי הך
מילמא דרבה צידוע שיינו ממחין ואפי'
הכי דוקא אדעתא דסבויה הא לאו
הכי מני א"ל לא איבעי ליה לשהוי:
רבי

הכא ולא יגוה וכתוב התם ²א' נזה קדשך אמר רבא ³האי מאן דובין ליה חביתא
דחמרא לחנונא אדעתא לסבויה ורקיה אפלגא או אתילתא דינא הוא דמקבל
לה מיניה ⁴ולא אמרן אלא דלא שני בברוא אבל שני בברוא לא ולא אמרן
אלא דלא מטא יומא דשוקא אבל מטא יומא דשוקא לא ואמר רבא ⁵האי מאן
דקביל חמרא אדעתא דממטי ליה לפרוותא ⁶דוול שפט ואדמטי התם ול דינא
הוא דמקבל ליה איבעיא להו הוה חלא מאי אמר ליה רב הלל לרב אישי כי
הואן בי רב כהנא אמר לן חלא לא ודלא כר' יוסי בר' חנינא ואיכא דאמרי
⁷אפילו חלא נמי מקבל כמאן כר' יוסי בר' חנינא: ישן משל אשתך כו':

קנקנים דמוכר קמני מתניתין דאין מוכר חייב באחריותו משום דלא איבעי ליה לשהוי:
אמאי הוה ליה מקח טעות: לימא ליה לא איבעי לך לשהוי. דהא רובא לאו לשהוי זבני: אלא לאו שמע מינה דאמר ליה
למקפה. והי' לרישא טעמא דרישא פטור מוכר דאיכא למימר דלוקח גרמו וצסיפא חייב הואיל ידוע שיינו רגיל
להחמיין כל שנה: ופליגא. הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנינים דלוקח ולא דמוכר משום דמני א"ל הא חמורך והא קנקן: דרב חייא
בר יוסף. דאיכו מוקי לה נמי בקנינים דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה כדמוכר סיפא אפי' הכי מוכר פטור דלא מני אמר ליה הא חמורך והא
קנקן דלאו קנקנים דמוכר גרמו אלא מולא דלוקח שהוא צעליו של יין גרים: שנאמר ואף כי היין בוגד. זבדא למה משום דגבר יהיר וגו'
גאוזו של אדם שגמים דעתו זבדא שאין צו גרם שהיין בוגד צו דסבורין שהוא יין ונמלא חומץ מדה כנגד מדה. ומיהו סיפא מין דלמך ליה
למקפה ולא מני אמר ליה לא איבעי לך לשהוי ולא מני למימר ליה מולך גרם מאחר שהדבר ידוע שיינו ממחין הלכך חייב מוכר: ⁸אינינא
ביהיה. אשמו: לא מיקבל. שמצוה אומו: כל המהפאה בטלית של תלמידי חכמים. דעביד כדאמרן בחזקת הבתים (לעיל דף ק"ז): טלית של
תלמידי חכמים כיצד כל שאין חלוקה נראה מתחתיו טפה ונזיעותא ימירתה הוא וגסות הוא למי שאינו תלמיד חכם: ⁹האי מאן דמוזין ליה חסיפא
דחמרא לחנוני וכו'. מוכר חבית שלו לחנוני כדי למכור את היין בחנותו וישתכר החנוני קאת ובעל חבית לא יקבל מעותיו אלא לאחר שיקבל
החנוני מן הלוקחין וחמרא ברשותא דמריה קאי ואין החנוניי אלא שליח בעלמא ליעול שכר טרחו. והלכך אם החמין פלגנא או אתילתא דדנא
קודם שמכר כולו: דינא הוא דמקבל. בעל חבית כל ההפסד וכגון שלא פשע שליח דהיינו חנוניי מנידי בשליחותו דמפרש ואזיל. ואף כי
היין בוגד ליכא למימר גבי חנוניי דהא אין לו חלק צו וגם לא הקנקן שלו הוא ואכתי ברשות מריה קמא איתיה: ולא אמרן. דהפסיד
בעל חבית: אלא דלא שני. לוקח זבדא לעשות נקב אחר בחבית אבל שני איכא למימר דהוא גרים: דלא מטא יומא דשוקא. ולא
נמעלל חנוניי בעל חבית: האי מאן דקביל חמרא מחציה. שכל המכיר שכתב והקביל משום דא"ל לוקח חלא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה
והריחו יחלוקו. וכל מקבלי ממון למחצית שכר הוה מפסיד ונפקד קרובים לשכר והפסיד להרי הוא באחריות שניהם להפסיד כמו לשכר
כדאמרן (ב"מ דף ק"ד): הך עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון ואם הוקיר או הול או נגנז או נאבד לשניהם נאבד והוול. אבל אמר לו בעל
היין למקבל אפי' אם הוקיר לא יחא לך רשות למכרו זכאן אלא זיל ואמטייה למלכות אחרת אפרוותא דוול שפט שבאותו מקום היו מוכרים
יין ציורק וקודם שהגיע לשם זל היין בכל המקומות ופחת מכדי דמים שקיבלו: דינא הוא דמקבל. בעל היין את כל הוול דכיון
דאפילו אם הוקיר מיד לא היה לו רשות למכרו עד שמיגע לפרוותא דוול שפט לעיני זולא נמי ברשותא דבעל היין קאי. ומיהו לגבי
הגיבה ואבידה ברשותיה דמקבל נמי קאי וכן אם נעשה חומץ כדלקמן שהרי באחריותו הוא וקרינא ביה אף כי היין בוגד דמולא
דמרייהו גרים שבאחריות שניהן הוא עומד ושניהן צעליו של יין: ¹⁰ופשע דלא אמטייה לא גרסינן: הוה חלא. מקמיה דאמטייה להתם
מני מי מקבל בעל היין כל ההפסד בעל אפילו גבי מכירה גמורה מוכר משום דא"ל לוקח חלא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה
למקפה דלא מני אמר ליה מוכר לא איבעי לך לשהוי וכל שכן הכא דלא מוכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרוותא דוול שפט
שזוה להשהות דמני אמר ליה מקבל הא חמורך והא קנקן כר' יוסי בר' חנינא או דלמא לא מקבל כל ההפסד אלא פלגא דמני
אמר ליה מולך נמי גרם שבאחריות שנינו עומד והיין בוגד קרינא ביה כרב חייא בר יוסף: חלא לא. כלומר לא מקבל בעל היין כל
ההפסד ואע"ג דכמאן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהוי משום דמול שני הצעלים גורם: ודלא כר' יוסי בר' חנינא. דמוקי למתניתין
בקנינים דלוקח אבל בקנינים דמוכר סביירא ליה דאמר ליה לוקח הא חמורך והא קנקן היכא דלמך ליה למקפה והכא נמי כיון
דא"ל זיל אמטייה כו' הרי זיה לו להשהות. ונראה צעני דלית להלכתא כר' יוסי בר' חנינא אלא כרב חייא בר יוסף דמונא דגבדא גרים
אלא אם כן ידוע שיינו ממחין דאמר ליה למקפה דהא שמואל קאי כותיה ואמרן לעיל [נ"ו]: עבד רב יוסף עובדא בחמרא כותיה דשמואל:

(א) סוטה דף מ"ג; (ב) נ"ח ד"ה אפיוחא
ע"י ומוסר' ע"י ד"ה אפיוחא
וטע מוכר זבני הכא
דוולשפט; (ג) א נ"ח
רש"י;

תורה אור השלם

1 ואף כי היין בוגד גבר
יהיר ולא יגיה אשר היריב
בשאלו נפשו ודוא כמות
ולא ישבע ויאסוף אפילו כל
הגמים יקבץ אפילו כל
הנעמם: החקיק ב ה
2 נדחת בחדיק עם זו
נאלת נהלת בעוף אל נזה
קישור: שמו טו יג

הגהות הב"ח

(ה) רשב"ם ד"ה וכו' קנקנים
דמוכר מאי הוה לתם: